P9_TA(2022)0078

Situace novinářů a obránců lidských práv v Mexiku

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2022 o situaci novinářů a obránců lidských práv v Mexiku (2022/2580(RSP))

(2022/C 347/16)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Mexiku,

— s ohledem na Dohodu o hospodářském partnerství, politické koordinaci a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Spojenými státy mexickými na straně druhé ([1]) (dále jen „globální dohoda EU–Mexiko“), která je v platnosti od roku 2000, a na modernizovanou dohodu,

— s ohledem na dialogy na vysoké úrovni o lidských právech mezi EU a Mexikem a na dialog na vysoké úrovni o mnohostranných otázkách,

— s ohledem na obecné zásady EU týkající se obránců lidských práv a svobody projevu online a offline,

— s ohledem na místní prohlášení Evropské unie, Norska a Švýcarska ze dne 15. února 2022 o vraždě novináře Hebera Lópeze Vásqueze,

— s ohledem na společné prohlášení Meziamerické komise pro lidská práva, jejího zvláštního zpravodaje pro svobodu projevu a kanceláře Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva v Mexiku ze dne 28. ledna 2022, v němž odsuzují vraždu Maríy de Lourdes Maldonadové Lópezové,

— s ohledem na prohlášení Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 19. října 2020 nazvané „Odborník OSN vybízí Mexiko, aby posílilo ochranu obránců lidských práv“,

— s ohledem na akční plán OSN týkající se bezpečnosti novinářů a problému beztrestnosti z roku 2012,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 16. prosince 1966,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv ze dne 10. prosince 1948,

— s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že počty případů násilí, porušování lidských práv a útoků na novináře a obránce lidských práv, včetně ochránců životního prostředí, původních obyvatel a komunit a obránců práv žen v Mexiku dramaticky narůstají; vzhledem k tomu, že všeobecně rozšířené násilí v Mexiku je stále na vzestupu, jak bylo zaznamenáno během místních a regionálních voleb v červnu 2021, a vzhledem k tomu, že situace v oblasti právního státu se výrazně zhoršuje; vzhledem k tomu, že znepokojivý a dramaticky vysoký počet novinářů a obránců lidských práv, zejména těch, kteří vyšetřují korupci veřejných činitelů nebo odhalují práci zločineckých drogových kartelů, zejména na místní úrovni, čelí varování, obtěžování, vyhrožování, znásilňování a útokům a stává se obětí násilného zmizení a dokonce zabíjení a vyšetřování buď ze strany vládních orgánů, nebo zločineckých skupin; vzhledem k tomu, že dne 27. února 2022 došlo k hromadné vraždě, při níž bylo zabito 17 osob;

B. vzhledem k tomu, že podle různých nevládních organizací a mezinárodních organizací je Mexiko vedle oficiálních válečných zón dlouhodobě nejnebezpečnějším místem pro novináře s největším počtem zabitých novinářů; vzhledem k tomu, že podle organizace Reportéři bez hranic bylo Mexiko v roce 2021 již tři roky po sobě pro novináře nejnebezpečnější zemí na světě a ve světovém indexu svobody tisku za rok 2021 se umístilo na 143. místě ze 180 zemí;

([1]) Úř. věst. L 276, 28.10.2000, s. 45.

Čtvrtek 10. března 2022

C. vzhledem k tomu, že začátek roku 2022 byl pro novináře v Mexiku nejsmrtelnější, neboť bylo zavražděno přinejmenším šest novinářů; vzhledem k tomu, že vraždy Maríy de Lourdes Maldonadové Lópezové, Margarita Martíneze, Josého Luise Gamboy, Hebera Lópeze Vásqueze a Roberta Toleda jsou jen několika dramatickými příklady útoků na novináře a pracovníky sdělovacích prostředků; vzhledem k tomu, že novináři se potýkají se špatnými pracovními podmínkami a mnoho z nich nemá přístup ke službám zdravotní péče ani péče o duševní zdraví; vzhledem k tomu, že situace se od posledních prezidentských voleb v červenci 2018 zhoršila, přičemž podle oficiálních zdrojů bylo zavražděno nejméně 47 novinářů;

D. vzhledem k tomu, že podle ministerstva vnitra bylo od prosince 2018 v Mexiku zabito nejméně 68 obránců lidských práv; vzhledem k tomu, že tu je vysoká míra násilí na ženách a dochází k velkému počtu vražd žen a že navzdory některým institucionálním krokům je počet zmizelých osob extrémně znepokojivý;

E. vzhledem k tomu, že prezident López Obrador často používá v každodenních tiskových brífincích populistickou rétoriku s cílem očerňovat a zastrašovat nezávislé novináře, aktivisty a vlastníky nezávislých sdělovacích prostředků; vzhledem k tomu, že rétorika zneužívání a stigmatizace vytváří atmosféru neustálého napětí ve vztahu k nezávislým novinářům; vzhledem k tomu, že mexická vláda pod záminkou boje proti falešným zprávám vytvořila platformu vlastněnou státem s cílem pranýřovat, stigmatizovat a napadat kritický tisk; vzhledem k tomu, že v únoru 2022 novináři uspořádali protesty ve 13 z 32 mexických států, během kterých požadovali větší bezpečnost a vyšetřování útoků na novináře;

F. vzhledem k tomu, že v lednu 2022 byla v rámci federálního mechanismu ochrany obránců lidských práv a novinářů zavedena ochranná opatření pro 1 518 osob, z toho 1 023 obránců lidských práv a 495 novinářů; vzhledem k tomu, že tento mechanismus je poznamenán závažnými nedostatky, pokud jde o objem finančních prostředků a počet zaměstnanců, které má k dispozici, nedostatkem vhodného doprovodu, nedostatečnou koordinací se státními orgány a zpožděním při provádění ochranných opatření, což často vede ke ztrátám na životech; vzhledem k tomu, že bylo zabito nejméně devět účastníků tohoto ochranného programu;

G. vzhledem k tomu, že mexický stát pracuje na vytvoření vnitrostátního systému prevence a ochrany obránců lidských práv a novinářů, který se bude opírat o všeobecný zákon o předcházení útokům na obránce lidských práv a novináře a jejich ochraně a bude zahrnovat zavedení vnitrostátního modelu prevence, vytvoření vnitrostátních záznamů o útocích a provádění vnitrostátního protokolu o ochraně;

H. vzhledem k tomu, že institucionalizovaná a obecně rozšířená korupce, kterou umožňuje špatný soudní systém, vyvolává endemický problém beztrestnosti, kdy přibližně 95 % vražd novinářů zůstává nepotrestáno; vzhledem k tomu, že Úřad zvláštního zpravodaje pro svobodu projevu Meziamerické komise pro lidská práva poukázal na to, že tato beztrestnost vysílá signál, že násilí je přípustné, čímž podporuje páchání nových zločinů a vede k autocenzuře; vzhledem k tomu, že mexická vláda řádně neprovedla reformy nezbytné k omezení násilí a beztrestnosti, a to i za zločiny spáchané na novinářích a obráncích lidských práv;

I. vzhledem k tomu, že existují závažné důvody domnívat se, že mexický stát použil proti novinářům a obráncům lidských práv nástroje nabourávání systémů mobilních telefonů, včetně špionážního softwaru Pegasus, které jsou určeny k boji proti terorismu a kartelům;

J. vzhledem k tomu, že v listopadu 2020 Mexiko ratifikovalo Dohodu z Escazú, která zahrnuje důraznou ochranu ochránců životního prostředí; vzhledem k tomu, že její provádění by mělo být pro Mexiko prioritou;

K. vzhledem k tomu, že Kongresu byl nedávno předložen znepokojivý legislativní návrh, jehož cílem je zabránit nevládním organizacím, které dostávají finanční prostředky ze zahraničí, v pokusech ovlivňovat právní předpisy nebo v účasti na strategických soudních sporech;

L. vzhledem k tomu, že některé ústavní reformy volebního a soudního systému, které iniciovala vláda Lópeze Obradora, budí pochybnosti o stabilitě právního státu a o právní jistotě;

M. vzhledem k tomu, že strategické partnerství EU-Mexiko umožňuje užší spolupráci mezi EU a Mexikem v otázkách globálního významu, a zejména umožňuje široký dialog, lepší koordinaci a výměny v oblastech, jako jsou bezpečnost, lidská práva, volební reforma, regionální rozvoj a regulační a obchodní politika; vzhledem k tomu, že Mexiko a Evropská unie vyznávají tytéž hodnoty;

N. vzhledem k tomu, že globální dohoda mezi EU a Mexikem obsahuje ustanovení o lidských právech a demokracii, konkrétně v článcích 1 a 39; vzhledem k tomu, že dialog mezi EU a Mexikem na vysoké úrovni zaměřený na lidská práva, který proběhl v roce 2020, byl završen uzavřením dohody o společné práci v Mexiku za účelem posílení ochrany obránců lidských práv;

1. odsuzuje skutečnost, že v Mexiku je novinářům a obráncům lidských práv, včetně ochránců životního prostředí a původních obyvatel a komunit, vyhrožováno a že dochází k jejich pronásledování a zabíjení; vyzývá orgány, aby urychleně, důkladně, nezávisle a nestranně vyšetřily toto vraždění a aby tak v případě novinářů a zaměstnanců sdělovacích prostředků učinily v souladu se schváleným protokolem pro vyšetřování trestných činů proti svobodě projevu;

2. vyjadřuje svůj nejhlubší soucit, solidaritu a soustrast všem obětem těchto činů a jejich rodinám; opět připomíná, že je znepokojen atmosférou nejistoty a nevraživosti, s níž se setkávají obránci lidských práv a novináři, a vyjadřuje jim solidaritu;

3. zdůrazňuje, že svoboda slova na internetu i mimo něj, svoboda tisku a svoboda shromažďování jsou klíčovými mechanismy fungování zdravé demokracie; vyzývá mexické orgány, aby učinily všechny kroky nezbytné k zajištění ochrany a vytvoření bezpečného prostředí pro novináře a obránce lidských práv v souladu se zavedenými mezinárodními normami, mimo jiné tím, že na státní i federální úrovni budou řešit problém rozšířené korupce, nedostatku odborné přípravy a zdrojů, spoluviny některých úředníků a nedostatečně fungujících soudních systémů, což vede k tak vysoké míře beztrestnosti;

4. se znepokojením si všímá systematické a tvrdé kritiky, které nejvyšší představitelé mexické vlády podrobují novináře a jejich práci, a odsuzuje časté útoky na svobodu médií a zejména na novináře a pracovníky médií; připomíná, že žurnalistice se lze věnovat pouze v prostředí, kde nedochází k vyhrožování, k fyzickým, psychickým ani morálním útokům nebo jinému zastrašování a obtěžování, a vyzývá mexické orgány, aby dodržovaly a chránily nejpřísnější normy ochrany svobody projevu, svobody shromažďování a svobody volby;

5. vyzývá orgány, a to především ty nejvyšší, aby se zdržely jakékoli komunikace, která by mohla stigmatizovat obránce lidských práv, novináře a pracovníky médií, vyostřovat napětí vůči nim nebo narušovat jejich investigativní činnost; vyzývá tyto orgány, aby veřejně vyzdvihly stěžejní úlohu obránců lidských práv a novinářů v demokratických společnostech;

6. naléhavě vyzývá vládu Mexika, aby v souladu s doporučeními vysoké komisařky OSN pro lidská práva a Meziamerické komise pro lidská práva přijala konkrétní, rychlá a účinná opatření k posílení federálních, státních a místních institucí a aby do praxe zavedla soubor naléhavých, komplexních a soudržných strategií zaměřených na prevenci, ochranu, odškodnění a odpovědnost, kterými by zajistila, aby obránci lidských práv a novináři mohli pokračovat ve své činnosti bez obav z odvetných opatření a bez omezení; doporučuje, aby Mexiko při řešení otázky bezpečnosti novinářů a obránců lidských práv bralo v potaz hledisko genderu;

7. naléhavě vyzývá federální mechanismus na ochranu obránců lidských práv a novinářů, aby splnil svůj příslib zvýšit financování a zdroje a zavést rychlejší postupy pro zařazování obránců práv a novinářů mezi příjemce za účelem záchrany životů a zaručení bezpečnosti těm, kteří čelí výhrůžkám, včetně zajištění bezpečnostních opatření pro jejich rodiny, kolegy a právníky; zdůrazňuje, že do politik ochrany veřejnosti by měly být účinně zapojeny vládní orgány a instituce každého státu a orgány na místní úrovni;

8. vybízí mexickou vládu, aby přijala opatření k posílení státních institucí a upevnění právního státu s cílem řešit některé strukturální problémy, které jsou příčinou porušování lidských práv, a žádá, aby do tohoto procesu byly zapojeny občanské organizace působící v oblasti lidských práv; vítá vytvoření Národní vyhledávací komise, jejímž úkolem je hledat po celé zemi masové hroby a učinit kroky k určení a zveřejnění skutečného počtu zmizelých osob;

9. žádá mexickou vládu, aby v plném rozsahu spolupracovala s orgány OSN, rozšířila stálé pozvání k návštěvě na všechny zástupce zvláštních postupů Rady OSN pro lidská práva, zejména na zvláštního zpravodaje OSN pro svobodu projevu, a aby s nimi aktivně spolupracovala;

10. vítá nedávnou návštěvu Výboru OSN pro násilná zmizení v Mexiku a oceňuje skutečnost, že vláda uznala pravomoc tohoto výboru zabývat se případy z Mexika, což rodinám obětí umožňuje předložit jejich věc výboru, jakmile vyčerpají domácí prostředky právní nápravy;

Čtvrtek 10. března 2022

11. vyzývá všechny členské státy, Evropskou službu pro vnější činnost a delegaci EU v Mexiku, aby se svými mexickými protějšky hovořily o problémech v oblasti lidských práv a aby z tématu ochrany novinářů a obránců lidských práv učinily stěžejní bod dialogů mezi EU a Mexikem; naléhavě vyzývá delegaci EU a členské státy, aby s cílem poskytnout práci obránců lidských práv a novinářů veškerou náležitou podporu plně uplatňovaly pokyny EU týkající se obránců lidských práv a svobody projevu on-line i off-line;

12. podtrhuje význam Mexika coby strategického partnera; připomíná význam pevných a rozvinutých vztahů mezi EU a Mexikem a potvrzuje své odhodlání podporovat vztahy prostřednictvím modernizované globální dohody mezi EU a Mexikem, která ještě více posiluje ustanovení o lidských právech a umožňuje EU a Mexiku vést na mnohostranné úrovni diskuse o řadě otázek, např. o lidských právech, s občanskou společností, včetně novinářů, obránců lidských práv a dalších stran;

13. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, členským státům, dočasnému předsednictví Společenství latinskoamerických a karibských států, generálnímu tajemníkovi Organizace amerických států, Parlamentnímu shromáždění EU – Latinská Amerika, prezidentovi a vládě Mexika a mexickému Kongresu.